

BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ VE ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BANU Journal of Health Science and Research

DOI: 10.46413/boneyusbad.1279159

Özgün Araştırma / Original Research

Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Ağrı Korkusu ve Etkileyen Faktörler Fear of Pain of Nursing and Midwifery Students and Affecting Factors

Figen DİĞİN¹ Yeliz MERCAN² İbrahim KİYAT³

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Kırklareli

² Doç. Dr., Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Kırklareli

³ Araş. Gör., Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kırklareli

Sorumlu yazar / Corresponding author

Yeliz MERCAN
mercan.yeliz@gmail.com

Geliş tarihi / Date of receipt: 07.04.2023

Kabul tarihi / Date of acceptance: 16.11.2023

Atf / Citation: Dığın, F., Mercan, Y., Kiyat, İ. (2023). Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Ağrı Korkusu ve Etkileyen Faktörler. BANU Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi, 5(3), 222-229. doi: 10.46413/boneyusbad.1279159

Bu eser, Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinin ağrı korkusu ve ağrı korkusunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel tipteki araştırmanın verileri hemşirelik ve ebelik bölümlerinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin katılımıyla toplandı. Araştırmaya katılmaya gönüllü 451 öğrenciye, Google Form programında hazırlanan Tanıtıcı Bilgi Formu ve Ağrı Korkusu Ölçeği-III içeren anket formu uygulandı.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %91.6'sı kadın ve %51.4'ü 20 yaş üstü, %56.5'i hemşirelik öğrencisi, %36.4'ü birinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin ölçek toplam puan ortalamaları 81.18 ± 19.71 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada ağrı şiddeti ile genel ağrı korkusu, şiddetli ve hafif ağrı korkusu alt boyutlarının puan ortalamaları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu analiz edildi ($p < 0.05$).

Sonuç: Araştırmanın bulgularına göre, öğrencilerin orta düzeyde ağrı korkusu yaşadığı ve yaşadıkları ağrı şiddeti arttıkça ağrı korkusunun da arttığı belirlendi.

Anahtar kelimeler: Ağrı korkusu, Ebelik, Hemşirelik, Öğrenci

ABSTRACT

Purpose: In this study, it was aimed to determine the fear of pain and the factors affecting the fear of pain in nursing and midwifery students.

Materials and Methods: The data of the descriptive cross-sectional study were collected with the participation of first, second, third and fourth year students of nursing and midwifery departments. A questionnaire containing the Descriptive Information Form and the Fear of Pain Questionnaire-III prepared in the Google Form program were applied to 451 students who volunteered to participate in the research.

Results: Students' participating in the research, 91.6% were women, 51.4% were over the age of 20, 56.5% were nursing students, and 36.4% were first-year students. The mean score of the students for Questionnaire was calculated as 81.18 ± 19.71 . In the study, it was analyzed that there was a positive relationship between the mean scores of the pain severity and general fear of pain, severe and mild pain fear sub-dimensions ($p < 0.05$).

Conclusion: According to the findings of the research, it was determined that the students had a moderate level of fear of pain, and as the severity of pain they experienced increased, their fear of pain also increased.

Keywords: Fear of pain, Midwifery, Nursing, Student

GİRİŞ

Ağrı, “gerçek veya potansiyel doku hasarıyla ilişkili veya ilişkili olana benzeyen hoş olmayan duyuşsal ve emosyonel deneyimdir” şeklinde tanımlanmaktadır (The International Association for the Study of Pain [IASP], 2017). Subjektif bir kavram olan ağrıya karşı verilen cevap veya tepki herkes için farklı olabilir. Benzer rahatsızlığı olan insanlarda ağrı duyusunun farklı şiddetlerde algılanması ağrı eşliğinin kişiye göre farklılık göstermesinden kaynaklanır (Çavdar ve Akyüz, 2017). Bu nedenle ağrının değerlendirilmesi ve yönetimi sadece ağrıyı yaşayan kişinin ifadelerine göre yapılmaktadır (Duignan ve Dun, 2008).

Ağrının korkuyu tetiklediği ve korkunun da ağrı hassasiyetini arttırdığı bilinmektedir (Meulders ve Bennett, 2018). Ağrı korkusu, ağrı ile ilişkili uyaranların bedensel bütünlüğü tehdit ettiği algılandığında ortaya çıkan sözel, davranışsal ve fizyolojik tepkilerdir (Meulders ve Bennett, 2018; Yıldız, 2014). Ağrı nedeniyle yaşanan korku bireyin önceki ağrı deneyimleri ile ilişkilidir (Ünver ve Turan, 2018). Ağrı korkusu, kişilerin daha önceki ağrı deneyimlerine bağlı olarak çok fazla ağrı yaşayacaklarını düşünerek ağrıya neden olacak girişimlerden kaçınmasıdır (Yıldız, 2014). Ağrı korkusunun, ağrı gibi olumsuz yorumlanması nedeniyle bireylere ağrıdan daha fazla zarar verebileceği belirtilmektedir (Wang ve ark., 2018). İlk başta koruyucu özellikte olan ağrı korkusu, belirli bir süre sonrasında kişinin kendisine zarar verebilir. Ağrı korkusu yaşayan insanlar, genellikle acı verici durumdan kaçmak için ağrılı uyaran durumunda uyumsuz tepkiler verebilir (McNeil ve ark., 2018; Ünver ve Turan, 2018). Ağrı korkusu ile kişinin günlük yaşam aktivitelerinden kaçınması fiziksel performansı olumsuz etkilerken, ruh halinin bozulmasına ve öz-güzen duygusunun azalmasına sebep olur (Meulders ve Bennett, 2018). Literatürde ağrı ile ağrı korkusunun birbiri ile bağlantılı olduğu ve ağrı kontrolünün sağlanması ve sağlığın korunmasında ağrı korkusunun belirlenmesinin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Ünver ve Turan, 2018).

Etkili bir hemşirelik bakımında ağrının fizyolojik yan etkileri ile birlikte hastaların ağrı korkusunun da değerlendirilmesi önerilmektedir (Özcan ve Keskin, 2019). Hastaların ağrı korkularının değerlendirilmesi beklenen sağlık çalışanlarının da ağrı korkularının belirlenmesi, daha etkin ve objektif bir ağrı yönetimi sağlanmasına katkı sağlayacaktır. Geleceğin profesyonel sağlıkçıları

olacak öğrencilerin ağrı korkusu durumlarının belirlenmesinin, ağrı ile baş etme becerilerinin geliştirilmesinde ve ağrılı hasta bakımının daha etkin sağlanmasında yol gösterici olacağı belirtilmektedir (Kılıçarslan ve Kazan, 2021). Literatürde başarısız ağrı yönetiminin ağrı korkusunu arttırdığı belirtilmektedir (Varelmann, Pancaro, Cappiello, Camann, 2010). Hemşirelik ve ebeklik bölümü öğrencilerinin hem mesleki uygulamalarında hem de ileriki profesyonel meslek hayatlarında hastaların ağrı yönetiminde etkin rol alabilmeleri için kendi ağrı korkularının ve etkileyen faktörlerin belirlenmesinin yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Literatürde hemşirelik ve ebeklik öğrencilerinin ağrı korkusunu değerlendiren çalışmalar çok sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı hemşirelik ve ebeklik bölümü öğrencilerinin ağrı korkusu ve ağrı korkusunu etkileyen faktörleri belirlemektir. Araştırma verilerinin gelecekte ağrılı hastaların bakımını yapacak olan ebeklik ve hemşirelik öğrencilerinin bakım becerilerinin desteklenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Kesitsel tipteki bu araştırma 1-15 Mart 2021 tarihleri arasında yürütüldü.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini bir üniversitesinin sağlık yüksekokulunun hemşirelik ve ebeklik bölümlerinde öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturdu (N= 812). G*Power 3.1.9.4 programı kullanılarak 0.15 etki büyüklüğü ve %85 güç, %95 güven düzeyinde minimum örnek büyüklüğü 401 olarak hesaplandı. Araştırmada 18 yaş ve üstü ve araştırmaya katılmaya gönüllü 451 öğrenciye ulaşıldı.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak Google Form programında hazırlanan Anket Formu (e-anket) kullanılmıştır. Sosyal medya hesaplarından paylaşarak (WhatsApp, Facebook, Twitter, Instagram vb.) toplanan veriler için başlangıçta araştırmanın amacı ve kapsamı hakkında bilgi verilmiş, katılımcının çalışmayı onaylaması durumunda sorular yanıtlanabilmiştir. Anket formunun doldurulması yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Anket formu “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve Ağrı Korkusu Ölçeği-III (AKÖ-III)” olarak iki bölümden oluşmuştur.

Tanıttıcı Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanmıştır (Ünver ve Turan, 2018; Yılmaz ve Atay, 2014). Form öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, sınıfı, bölümü, kronik hastalığı, ağrı deneyimleri, ağrı durumunda kullandığı yöntemler, ağrılı hastaya yaklaşım ile ilgili soruları içeren toplam 19 sorudan oluşmaktadır.

Ağrı Korkusu Ölçeği-III (AKÖ-III): McNeil ve Rainwater tarafından 1998 yılında geliştirilen ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Ünver ve Turan tarafından 2018 yılında yapıldı (McNeil ve Rainwater, 1998; Ünver ve Turan, 2018). Ölçek 33 maddeden oluşan beşli likert tipte olup, toplam puanı 30 ile 150 arasında değişmekte ve artan puan yüksek ağrı korkusunu göstermektedir. Ölçeğin şiddetli, hafif ve tıbbi ağrı korkusu olmak üzere üç alt boyutu vardır. Ünver ve Turan AKÖ-III toplam skoru için Cronbach's Alfa katsayısını 0.94; şiddetli ağrı korkusu, hafif ağrı korkusu ve tıbbi ağrı korkusu alt boyutlarının Cronbach's Alfa katsayılarını sırasıyla 0.88, 0.86, 0.88 olarak bildirdi (Ünver ve Turan, 2018). Bu çalışmada AKÖ-III ölçeği Cronbach's Alfa katsayıları aynı sırayla 0.93, 0.89, 0.82 ve 0.87 olarak hesaplandı.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma öncesinde üniversite etik kurulundan (Tarih: 2021/2 ve Karar No: PR0292R0) ve okul yönetiminden yazılı izin alındı. Öğrencilere verdikleri bilgilerin yalnız bilimsel amaçla kullanılacağı bilgisi verilerek izinleri alındı. Araştırmada Helsinki Bildirgesi ve ilgili etik kurulun yönergelerine bağlı kalındı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada sayı (n), yüzde (%), ortalama (Ort.), standart sapma (ss), minimum (Min.) ve maksimum (Maks.) kullanıldı. Ölçeğin Cronbach's alfa katsayısının belirlenmek için Güvenirlik Analizi yapıldı. Sürekli değişkenlerin karşılaştırmasında parametrik dağılımlarda Pearson Korelasyon analizi, nonparametrik dağılımlarda Spearman Korelasyon analizi yapılmıştır. Araştırmada dağılımın normalliği Kolmogorov-Smirnov testi ile kontrol edildi. Parametrik dağılımlarda iki grup arası ortalamaların karşılaştırmasında Students t testi, üç ve daha grup ortalamasının karşılaştırmasında ANOVA kullanıldı. Nonparametrik dağılımlarda iki grup arası ortalamaların karşılaştırmasında Mann-Whitney U testinden, üç ve daha grup ortalamasının karşılaştırmasında Kruskal-Wallis

varyans analizinden yararlandı. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ kabul edilmiştir. Veriler SPSS 22.0 (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) paket programında analiz edildi.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin %91.6'sı kadın ve %51.4'ü 20 yaş üstü, %56.5'i hemşirelik öğrencisi, %36.4'ü birinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %93.6'nın kronik bir hastalığının bulunmadığı belirlendi. Öğrencilerin %93.1'inin akut ağrı yaşadığı, %57'sinin arada bir ağrı yaşadığı, %65.6'sının ağrı eşiğinin orta düzey olduğu, %57'sinin ağrısı olduğunda analjezik ilaç kullandığı, büyük bir kısmının ağrısı olduğunda non-farmakolojik yöntemlere başvurduğu bulundu (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı (n=451)

Değişkenler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	413	91.6
Erkek	38	8.4
Yaş		
≤ 20	219	48.6
> 20	232	51.4
Bölüm		
Ebelik	196	43.5
Hemşirelik	255	56.5
Sınıf düzeyi		
1.sınıf	164	36.4
2.sınıf	83	18.4
3.sınıf	110	24.4
4.sınıf	94	20.8
Kronik hastalık		
Evet	29	6.4
Hayır	422	93.6
Ağrı tipi		
Akut ağrı	420	93.1
Kronik ağrı	31	6.9
Ağrı yaşama sıklığı		
Nadiren	138	30.6
Arada bir	257	57.0
Sık	49	10.9
Çok sık	7	1.6
Ağrı eşiğini tanımlama		
Düşük	76	16.9
Orta	296	65.6
Yüksek	79	17.5
Ağrı olduğunda analjezik ilaç kullanma		
Evet	257	57.0
Hayır	194	43.0
Ağrı olduğunda non-farmakolojik yöntemlere başvurma		
Evet	411	91.1
Hayır	40	8.9

Öğrencilerin AKÖ-III toplam puan ortalamaları 81.18 ± 19.71 olarak hesaplandı. AKÖ-III alt boyut puan ortalamalarına bakıldığında; şiddetli ağrı korkusu alt boyutu puan ortalaması 33.23 ± 8.52; hafif ağrı korkusu alt boyutu puan ortalaması 22.38 ± 6.25; tıbbi ağrı korkusu alt boyutu puan ortalaması 25.57 ± 8.00 olarak belirlendi (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin AKÖ-III Puan Ortalamalarının Dağılımı

	Ort. ± ss	Min. - Maks.	Ölçeğin Min. - Maks.
AKÖ-III toplam	81.18 ± 19.71	32-131	30-150
Şiddetli ağrı korkusu	33.23 ± 8.52	10-50	10-50
Hafif ağrı korkusu	22.38 ± 6.25	10-39	10-50
Tıbbi ağrı korkusu	25.57 ± 8.00	10-50	10-50

Ağrı şiddeti ile ağrı korkusu arasındaki ilişki incelendiğinde; ağrı şiddeti ile AKÖ-III toplam puan ortalaması, şiddetli ve hafif ağrı korkusu alt boyutlarının puan ortalamaları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu analiz edildi ($p < 0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Ağrı Şiddetinin Ağrı Korkusu ile İlişkisi

	Ort. ± ss	AKÖ-III ¹		Şiddetli AK ²		Hafif AK ²		Tıbbi AK ²	
		r	p	r	p	r	p	r	p
Ağrı şiddeti	5.34±1.72 (1-10)	0.158	0.001	0.162	0.001	0.150	0.001	0.084	0.073

r: korelasyon katsayısı. ¹Pearson Korelasyon. ²Spearman Korelasyon.

Öğrencilerin sınıf düzeyi ile tıbbi ağrı korkusu alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptandı ($p < 0.05$). Ağrısı olduğunda analjezik ilaç kullanan öğrencilerin kullanmayan öğrencilere göre AKÖ-III toplam ve alt boyutlarının puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptandı ve aralarında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p < 0.01$). Ağrısı olduğunda non-farmakolojik yöntemlere başvuran öğrencilerin başvurmayan öğrencilere göre, hafif ağrı korkusu puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptandı ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulundu ($p < 0.05$) (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin Tanımlayıcı ve Ağrı ile ilgili Özelliklerinin AKÖ-III Puan Ortalamalarına Göre Dağılımı (n=451)

Değişkenler	n (%)	AKÖ-III	Şiddetli AK	Hafif AK	Tıbbi AK
		Ort. ± ss	Ort. ± ss	Ort. ± ss	Ort. ± ss
Cinsiyet					
Kadın	413 (91.6)	81.37 ± 19.66	33.36 ± 8.52	22.32 ± 6.18	25.69 ± 8.06
Erkek	38 (8.4)	79.05 ± 20.38	31.79 ± 8.50	23.00 ± 7.09	24.26 ± 7.33
<i>p</i>		0.488 ¹	0.381 ³	0.690 ³	0.394 ³
Yaş					
≤ 20	219 (48.6)	80.42 ± 19.76	33.32 ± 8.54	21.92 ± 6.04	25.18 ± 8.29
> 20	232 (51.4)	81.89 ± 19.67	33.13 ± 8.52	22.81 ± 6.43	25.94 ± 7.71
<i>p</i>		0.428 ¹	0.791 ³	0.199 ³	0.242 ³
Bölüm					
Ebelik	196 (43.5)	81.20 ± 19.77	33.21 ± 8.72	22.25 ± 6.21	25.74 ± 7.86
Hemşirelik	255 (56.5)	81.16 ± 19.70	33.24 ± 8.38	22.48 ± 6.30	25.44 ± 8.12
<i>p</i>		0.984 ¹	0.735 ³	0.791 ³	0.701 ³
Sınıf düzeyi					
1.sınıf	164 (36.4)	77.96 ± 20.06	32.58 ± 9.01	21.52 ± 6.02	23.86 ± 8.19
2.sınıf	83 (18.4)	82.95 ± 19.83	33.99 ± 8.69	22.52 ± 6.09	26.45 ± 8.01
3.sınıf	110 (24.4)	82.91 ± 19.20	32.77 ± 8.02	22.94 ± 6.26	27.20 ± 7.60
4.sınıf	94 (20.8)	83.19 ± 19.15	34.21 ± 8.05	23.10 ± 6.70	25.88 ± 7.66
<i>p</i>		0.076 ²	0.384 ⁴	0.205 ⁴	0.001⁴
Kronik hastalık					
Evet	29 (6.4)	87.97 ± 20.78	35.28 ± 7.83	24.10 ± 6.55	28.59 ± 9.15
Hayır	422 (93.6)	80.71 ± 19.57	33.09 ± 8.56	22.26 ± 6.22	25.36 ± 7.89
<i>p</i>		0.055 ¹	0.220 ³	0.173 ³	0.096 ³
Ağrı tipi					
Akut ağrı	420 (93.1)	81.33 ± 19.76	33.24 ± 8.48	22.46 ± 6.32	25.64 ± 8.03
Kronik ağrı	31 (6.9)	79.13 ± 19.24	33.10 ± 9.17	21.32 ± 5.31	24.71 ± 7.66
<i>p</i>		0.549 ¹	0.858 ³	0.335 ³	0.553 ³
Ağrı yaşama sıklığı					
Nadiren	138 (30.6)	79.12 ± 19.91	32.88 ± 8.82	21.59 ± 6.52	24.64 ± 7.46
Arada bir	257 (57.0)	82.22 ± 19.56	33.25 ± 8.52	22.71 ± 5.88	26.26 ± 8.06
Sık ve Çok sık	56 (12.4)	81.48 ± 19.85	33.96 ± 7.85	22.80 ± 7.14	24.71 ± 8.81
<i>p</i>		0.327 ²	0.672 ⁴	0.161 ⁴	0.126 ⁴
Ağrı eşiğini tanımlama					
Düşük	76 (16.9)	80.89 ± 21.71	33.43 ± 9.62	22.09 ± 6.64	25.37 ± 8.49
Orta	296 (65.6)	81.97 ± 19.44	33.41 ± 8.40	22.64 ± 6.20	25.93 ± 7.88
Yüksek	79 (17.5)	78.47 ± 18.65	32.35 ± 7.89	21.70 ± 6.09	24.42 ± 7.94
<i>p</i>		0.370 ²	0.538 ⁴	0.406 ⁴	0.219 ⁴
Ağrı olduğunda analjezik ilaç kullanma					
Evet	257 (57.0)	84.33 ± 19.51	34.42 ± 8.48	23.19 ± 6.24	26.72 ± 8.02
Hayır	194 (43.0)	76.99 ± 19.22	31.65 ± 8.34	21.30 ± 6.12	24.05 ± 7.73
<i>p</i>		<0.001¹	0.001³	0.003³	0.001³
Ağrı olduğunda non-farmakolojik yöntemlere başvurma					
Evet	411	81.66 ± 19.25	33.45 ± 8.36	22.53 ± 6.16	25.69 ± 7.81
Hayır	40	76.20 ± 23.60	30.98 ± 9.84	20.88 ± 7.02	24.35 ± 9.77
<i>p</i>		0.094 ¹	0.113 ³	0.049³	0.145 ³

¹Students t testi. ²ANOVA. ³Mann–Whitney U testi. ⁴Kruskal–Wallis Varyans analizi.

TARTIŞMA

Ağrı korkusu, ağrı beklentisiyle veya ağrı sırasında kişinin gösterdiği sözel, duygusal ve davranışsal tepkilerdir. Ağrı korkusu yaşayan kişiler, geçmişte yaşamış olduğu ağrı ve korku deneyiminden yola çıkarak ağrıya yol açan durumlardan uzaklaşmak/ kaçmak isterler (Norton ve Asmundson, 2003). Çalışmada öğrencilerin AKÖ-III toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının ölçüğü üst puanının 150 olduğu göz önüne alındığında orta düzeyde olduğu söylenebilir. Ünver ve Turan (2018) hemşirelik öğrencileri ile yürüttüğü araştırmada da öğrencilerin ağrı korkusu puan ortalamalarının çalışma bulgusu ile benzerlik gösterdiği belirlendi. Hemşirelik öğrencilerinin ağrı inançları ve ağrı korkuları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Kılıçarslan ve Kazan (2021) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin ağrı korkusu puan ortalamasının orta düzeyde olduğu ve şiddetli ağrı korkusu alt boyut puan ortalamasının diğer alt boyutlara göre yüksek olduğu belirtildi. Literatürde ağrı korkusunu belirlemek için yapılan çalışmalarda bireylerin ağrı korkusunun orta düzeyde olduğu görüldü (Serbic ve ark., 2020; Pincus ve McCracken, 2013). Saridi ve arkadaşları (2020) sağlık profesyonellerinin ağrı korkusu ve utanç deneyimini incelediği çalışmasında AKÖ-III puan ortalamasını düşük düzeyde olduğunu belirtti. Literatürde ağrı korkusunun kavramsal bilgiye dayalı olarak kazanılabildiği ve genelleştirilebileceği belirtilirken (Maulder, Vandael ve Vlaeyen, 2017), yaşanan strese yanıt olarak ortaya çıktığı (Timmers ve ark., 2018) ve stres semptomlarını etkilediği ifade edilmektedir (Eather, Kenardy, Healy, Haynes, Sterling, 2019). Ağrı korkusunun ağrı türü, ağrı şiddeti, ağrı yeri, daha önceki ağrı deneyimleri, ağrı eşiği, kişisel ve kültürel özellikler gibi çeşitli faktörlerden etkilenmesi nedeniyle çalışma sonuçlarının farklılık göstermiş olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte literatürde geleceğin sağlık profesyonelleri olan öğrencilerin ağrı korkusunu değerlendirecek farklı çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Çalışmada öğrencilerin ağrı şiddeti arttıkça genel ağrı korkusunun, şiddetli ve hafif ağrı korkusunun arttığı bulunmuştur. Kılıçarslan ve Kazan (2021) hemşirelik öğrencilerinin katılımı ile yaptığı çalışmasında ağrı şiddeti ile ağrı korkusu arasında bir ilişki belirleyememiştir. Simons, Pielech, Cappucci, Lebel (2015) çalışmasında ağrı düzeyi

ile ağrı korkusu arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirtmiştir. Dekker ve arkadaşları (2018) adolesanların katılımı ile yaptıkları çalışmada ağrı şiddeti ile ağrı korkusu arasında zayıf bir ilişki olduğunu saptamıştır. Yang ve Bateer (2020) lisans öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, ağrının bir tehdit olarak değerlendirildiğinde daha yüksek ağrı korkusu yaşanmasına sebep olduğu ve yüksek ağrı duyarlılığı ile ağrı korkusu arasında pozitif bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Ağrı şiddeti ile ağrı korkusu arasında pozitif bir ilişki olması sebebiyle, ağrı korkusunun kontrol edilmesi için etkili ağrı kontrol yöntemlerinin uygulanması önemlidir. Farklı araştırma sonuçlarının bireylerin ağrıyı subjektif olarak değerlendirmesi ve kişisel özelliklerin ağrı korkusunu değerlendirmeyi etkilemesinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyi ile tıbbi ağrı korkusu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu ve üçüncü sınıf öğrencilerin tıbbi ağrı korku puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edildi. Kılıçarslan ve Kazan (2021) çalışmasında öğrencilerin sınıfları ile ağrı korkusu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlememiştir. Çalışma sonuçlarındaki farklılığın katılımcıların bireysel özelliklerinden veya önceki deneyimlerinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmekle birlikte, literatürde öğrencilerin ağrı korkularına yönelik sınırlı çalışmaya ulaşılmıştır.

Çalışmada ağrısı olduğunda analjezik ilaç kullanan öğrencilerin genel ağrı korkusu ölçüğü toplam puanı ve alt boyut puan ortalamaları, analjezik ilaç kullanmayan öğrencilerden daha yüksek bulundu. Bununla birlikte non-farmakolojik yöntemlere başvuran öğrencilerin hafif ağrı korkusunun daha yüksek olduğu belirlendi. Kılıçarslan ve Kazan (2021) analjezik ilaç kullananların analjezik ilaç kullanmayanlara göre toplam ağrı korkusu puanının, şiddetli ve tıbbi ağrı korkusu puanının yüksek olduğunu ve non-farmakolojik yöntemlere başvuran öğrencilerin şiddetli ağrı korkusu ve genel ağrı korkusunun daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Literatürde ağrı yönetimi ile ilgili bilgilendirmenin ağrı korkusunun azaltılması için etkili bir yöntem olduğu belirtilmektedir (de Luca ve ark., 2017). Ağrı yönetimi için analjezik ilaç kullanan öğrencilerin, ağrı korkularının yüksek olması nedeniyle analjezik kullanmayı tercih ettikleri düşünülmektedir. Benzer şekilde hafif

ağrı korkusu yaşayan öğrencilerin de non-farmakolojik yöntemleri kullanmayı tercih ettiği tahmin edilmektedir. Çalışma sonucuna göre, öğrencilerin yaşadığı ağrı korkusu ile ağrı yönetimi için tercih ettiği uygulamalar arasında ilişki olduğu söylenebilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın kısıtlılığı, araştırmanın bir üniversitenin hemşirelik ve ebelik öğrencileri ile yürütülmesi ve evrene genellenememesidir. Ancak bu çalışma hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin ağrı korkusunu geçerli ve standardize bir ölçek ile sorgulayan ulusal ölçekte öncü bir çalışmadır. Araştırma tasarımından kaynaklanan neden-sonuç ilişkisinin belirlenememesi nedeniyle sonuçlar dikkatle yorumlanmalıdır.

SONUÇ

Çalışmada öğrencilerin orta düzeyde ağrı korkusu yaşadığı belirlendi. Öğrencilerin ağrı şiddeti ile şiddetli ağrı korkusu, hafif ağrı korkusu, tıbbi ağrı korkusu ve toplam ağrı korkusu puanları arasında ilişki olduğu görüldü. Çalışmada 3. sınıf öğrencilerinin tıbbi ağrı korkusunun daha yüksek olduğu, ağrısı olduğunda analjezik ilaç kullananların ağrı korkusunun yüksek olduğu ve ağrısı olduğunda non-farmakolojik yöntemlere başvuran öğrencilerin hafif ağrı korkusunun yüksek olduğu görüldü. Ağrılı hastaların tedavi ve bakımlarını yaparken empati kurabilme ve ağrı yönetiminin etkin sağlanabilmesi için ağrı korkusunun yönetimi önemlidir. Araştırma sonuçları doğrultusunda geleceğin profesyonel sağlıkçıları olacak öğrencilerin ağrı korkusu konusunda bilgilendirilmeleri ve şiddetli ağrı yaşayan, ağrısı olduğunda analjezik ilaç kullanan veya non-farmakolojik yöntemlere başvuran ve 3. Sınıf öğrencilerinin ağrı korkuları ile baş etmeleri yönünde desteklenmesi ve öğrencilerin eğitim müfredatlarında ağrı korkusu konusuna yer verilmesi önerilmektedir.

Araştırmanın Etik Yönü / Ethics Committee Approval

Araştırma için Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu'ndan etik onayı alınmıştır (Tarih: 2021/2- ve Karar No: PR0292R0)

Yazar Katkısı / Author Contributions

Fikir/Kavram: F.D., Y.M., İ.K.; Tasarım: F.D., Y.M., İ.K.; Denetleme/Danışmanlık: F.D., Y.M.; Analiz ve/veya Yorum: F.D., Y.M.; Kaynak Taraması: F.D., İ.K.; Makalenin Yazımı: F.D., Y.M., İ.K.; Eleştirel

İnceleme: F.D., Y.M., İ.K.

Hakem Değerlendirmesi / Peer-review

Dış bağımsız

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazarlar araştırmanın yürütülmesinde herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek / Financial Disclosure

Yazarlar araştırmanın yürütülmesi sürecinde bir finansal destek almadıklarını beyan etmiştir.

KAYNAKLAR

- Çavdar, İ., Akyüz, N. (2017). *Ameliyat sonrası ağrı ve yönetimi*. İçinde: Aksoy G, Kanan N, Akyolcu N, Editörler. Cerrahi hemşireliği I. 2.Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi. s.367-85.
- Dekker, C., Bastiaenen, C. H. G., de Vries, J. E., Simons, L. E., Goossens, M. E. J. B., Verbunt, J. A. M. C. F. (2018). Dutch version of the Fear of Pain Questionnaire for adolescents with chronic pain. *Disability And Rehabilitation* 40(11), 1326–1332. doi: 10.1080/09638288.2017.1289255.
- de Luca, K. E., Fang, S. H., Ong, J., Shin, K. S., Woods, S., Tuchin, P. J. (2017). The effectiveness and safety of manual therapy on pain and disability in older persons with chronic low back pain: A Systematic review. *Journal of Manipulative and Physiological Therapeutics* 40(7), 527–534. doi: 10.1016/j.jmpt.2017.06.008
- Duignan, M., Dun, V. (2008). Congruence of pain assessment between nurses and emergency department patients: A replication. *International Emergency Nursing*, 16, 23–8.
- Eather, A., Kenardy, J., Healy, K. L., Haynes, M., Sterling, M. (2019). How are pain and traumatic stress symptoms related in acute whiplash-associated disorders? An investigation of the role of pain-related fear in a daily diary study. *Pain*, 160(9), 1954-1966. doi: 10.1097/j.pain.0000000000001581.
- Kılıçarslan F. N., Kazan E. E. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin ağrı inançları ve ağrı korkuları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2021; 30(3). doi: 10.34108/eujhs.1040425
- McNeil, D. W., Kennedy, S. G., Randall, C. L., Addicks, S. H., Wright, C. D., Hursey, K. G., ... Vaglienti, R. (2018). Fear of Pain Questionnaire-9: Brief assessment of pain-related fear and anxiety. *European Journal of Pain*, 22(1), 39–48. doi: 10.1002/ejp.1074_
- McNeil, D. W., Rainwater, A. J. (1998). Development of the fear of pain questionnaire-III. *Journal of Behavioral Medicine*, 21(4), 389–410.
- Meulders, A., Bennett, M. P. (2018). The concept of

- contexts in pain: generalization of contextual pain-related fear within a de novo category of unique contexts. *Journal of Pain*, 19(1), 76–87. doi: 10.1016/j.jpain.2017.09.003
- Meulders, A., Vandael, K., Vlaeyen, J. W. S. (2017). Generalization of pain-related fear based on conceptual knowledge. *Behavior Therapy*, 48(3), 295-310. doi: 10.1016/j.beth.2016.11.014.
- Norton, P. J., Asmundson, G. J. (2003). Amending the fear-avoidance model of chronic pain: What is the role of physiological arousal? *Behavior Therapy*, 34(1), 17-30.
- Pincus, T., McCracke, L. M. (2013). Psychological factors and treatment opportunities in low back pain. *Best Practice & Research Clinical Rheumatology*, 27(5), 625–635.
- Saridi, M., Anastasopoulou, C., Toska, A., Latsou, D., Loukas, G., Sarafis, P., ... Souliotis, K. (2020). Association of pain fear and experience of shame in health care professionals. *International Journal of Caring Sciences*, 13(2), 868-877.
- Serbic, D., Ferguson, L., Nichols, G., Smith, M., Thomas, G., Pincus, T. (2020). The role of observer's fear of pain and health anxiety in empathy for pain: an experimental study. *British Journal of Pain*, 14(2), 74–81.
- Simons, L.E., Pielech, M., Cappucci, S., Lebel A. (2015). Fear of pain in pediatric headache. *Cephalalgia*, 35(1), 36–44. doi: 10.1177/0333102414534084.
- The International Association for the Study of Pain (IASP) (2017). Terminology, International Association for the study of pain. Erişim Tarihi: 20.01.2023, <https://www.iasp-pain.org/terminology?navItemNumber=576>.
- Timmers, I., Kaas, A. L., Quaedflieg, C. W. E. M., Biggs, E. E., Smeets, T., de Jong, J. R. (2018). Fear of pain and cortisol reactivity predict the strength of stress-induced hypoalgesia. *European Journal of Pain*, 22, 1291-1303. doi: 10.1002/ejp.1217
- Ünver, S., Turan, F.N. (2018). Ağrı Korkusu Ölçeği-III'ün Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ağrı Dergisi*, 30(1), 18-27.
- Varelmann, D., Pancaro, C., Cappello, E. C., Camann, W. R. (2010). Nocebo-induced hyperalgesia during local anesthetic injection. *Anesthesia & Analgesia*, 110(3), 868–870.
- Wang, X., Baeken, C., Fang, M., Qiu, J., Chen, H., Wu, G. R. (2018). Predicting trait-like individual differences in fear of pain in the healthy state using gray matter volume. *Brain Imaging and Behavior*, 13, 1468–1473. doi: 10.1007/s11682-018-9960-7
- Yang, Z., Bateer. (2020). Identifying pain perceptual biases related to fear of pain and threat in a pain-free sample. *European Journal of Pain*, 24(6), 1084-1093. doi: 10.1002/ejp.1553.
- Yıldız, T. (2014). *Çocuklarda intramüsküler penisilin enjeksiyonu ağrısına lokal buz uygulamasının etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yılmaz, F., Atay, S. (2014). Hemşirelik öğrencilerinin klinik ağrı yönetimi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 32–41.Çavdar, İ., Akyüz, N. (2017). *Ameliyat sonrası ağrı ve yönetimi*. İçinde: Aksoy G, Kanan N, Akyolcu N, Editörler. Cerrahi hemşireliği I. 2.Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi. s.367-85.